

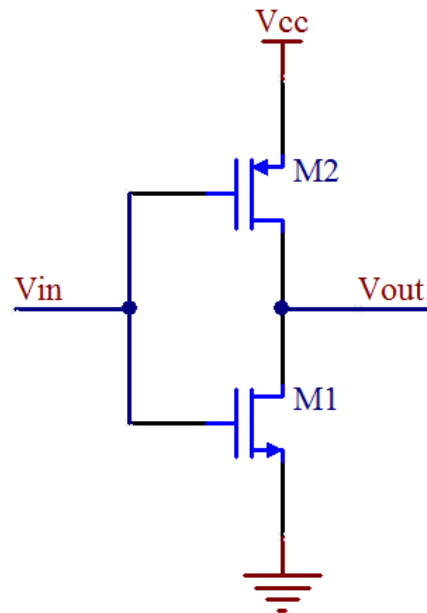

Logička kola u CMOS tehnologiji

Katedra za elektroniku

CMOS inverter

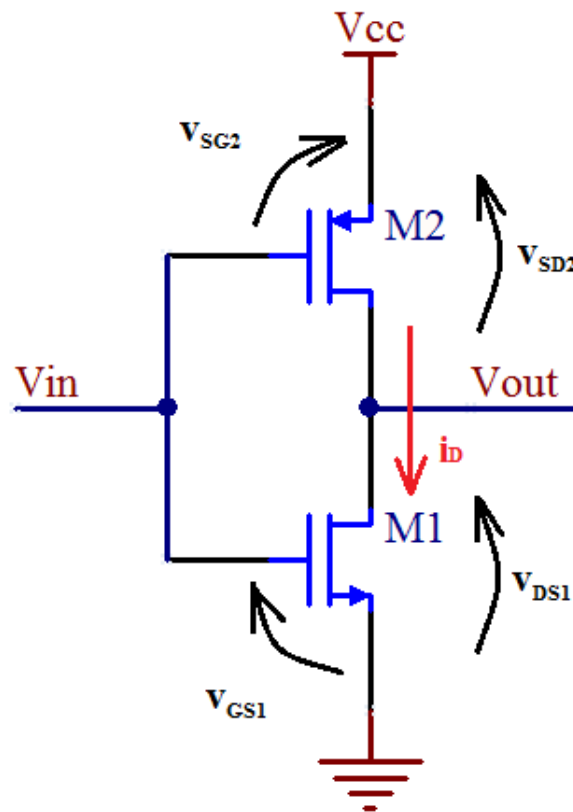
- Osnovna ideja CMOS tehnologije zasniva se na naponskoj logici u kojoj NMOS tranzistori imaju ulogu prekidača sa radnim kontaktom, a PMOS tranzistori imaju ulogu prekidača sa mirnim kontaktom. NMOS tranzistori formiraju pull-down mrežu, dok PMOS tranzistori formiraju dualnu pull-up mrežu, pri čemu je logika uvek invertujuća.
- Osnovno kolo CMOS tehnologije je inverter, koji čine dva redno vezana komplementarna MOS tranzistora (PMOS i NMOS).
- Princip rada: kada je na ulazu visok napon, provodan je NMOS tranzistor koji kratko spaja izlaz na masu, a istovremeno je PMOS zakočen, pa je stoga na izlazu nizak napon. U suprotnom, kada je ulaz nizak, NMOS je zakočen, a PMOS je provodan i spaja izlaz na napon napajanja, što je visok logički nivo.

Osnovna struktura CMOS invertora

Prenosna karakteristika CMOS invertora

- Cilj je izraziti izlazni napon u funkciji ulaznog napona, odnosno $V_{out} = f(V_{in})$.
- Parametri kola su: $V_{CC} = 5V$, $B_1 = B_2$, $V_{TH1} = |V_{TH2}| = 2V$.

za NMOS tranzistor M1:

$$v_{GS1} = v_{in}$$

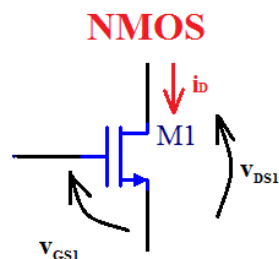
$$v_{DS1} = v_{out}$$

za PMOS tranzistor M2:

$$v_{SG2} = V_{CC} - v_{in} = 5 - v_{in}$$

$$v_{SD2} = V_{CC} - v_{out} = 5 - v_{out}$$

Režimi rada tranzistora u CMOS invertoru(1)

- Za $v_{GS1} < V_{TH}$, M1 je zakočen

$$v_{GS1} = v_{in} \Rightarrow \begin{cases} M1 \text{ je zakočen za } v_{in} < 2V \\ M1 \text{ je provodan za } v_{in} \geq 2V \end{cases}$$

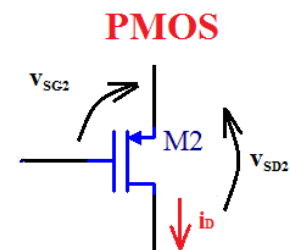
- Za $v_{GS1} \geq V_{TH}$ i $v_{DS1} > v_{GS1} - V_{TH}$, M1 vodi u oblasti zasićenja

$$\begin{aligned} i_D &= B \cdot (v_{GS1} - V_{TH})^2 = \\ &= B \cdot (v_{in} - 2V)^2 \end{aligned}$$

- Za $v_{GS1} \geq V_{TH}$ i $v_{DS1} < v_{GS1} - V_{TH}$, M1 vodi u omskom režimu

$$\begin{aligned} v_{DS1} &= v_{out} \Rightarrow \\ \Rightarrow \begin{cases} M1 \text{ je u zasićenju za } v_{out} > v_{in} - 2V \\ M1 \text{ je u omskom režimu za } v_{out} < v_{in} - 2V \end{cases} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} i_D &= B \cdot (2 \cdot (v_{GS1} - V_{TH}) \cdot v_{DS1} - v_{DS1}^2) = \\ &= B \cdot (2 \cdot (v_{in} - 2V) \cdot v_{out} - v_{out}^2) \end{aligned}$$

- Za $v_{SG2} < |V_{TH}|$, M2 je zakočen

$$\begin{aligned} v_{SG2} &= 5V - v_{in} \Rightarrow \\ \Rightarrow \begin{cases} M2 \text{ je zakočen za } v_{in} > 3V \\ M2 \text{ je provodan za } v_{in} \leq 3V \end{cases} \end{aligned}$$

- Za $v_{SG2} \geq |V_{TH}|$ i $v_{SD2} > v_{SG2} - |V_{TH}|$, M2 vodi u oblasti zasićenja

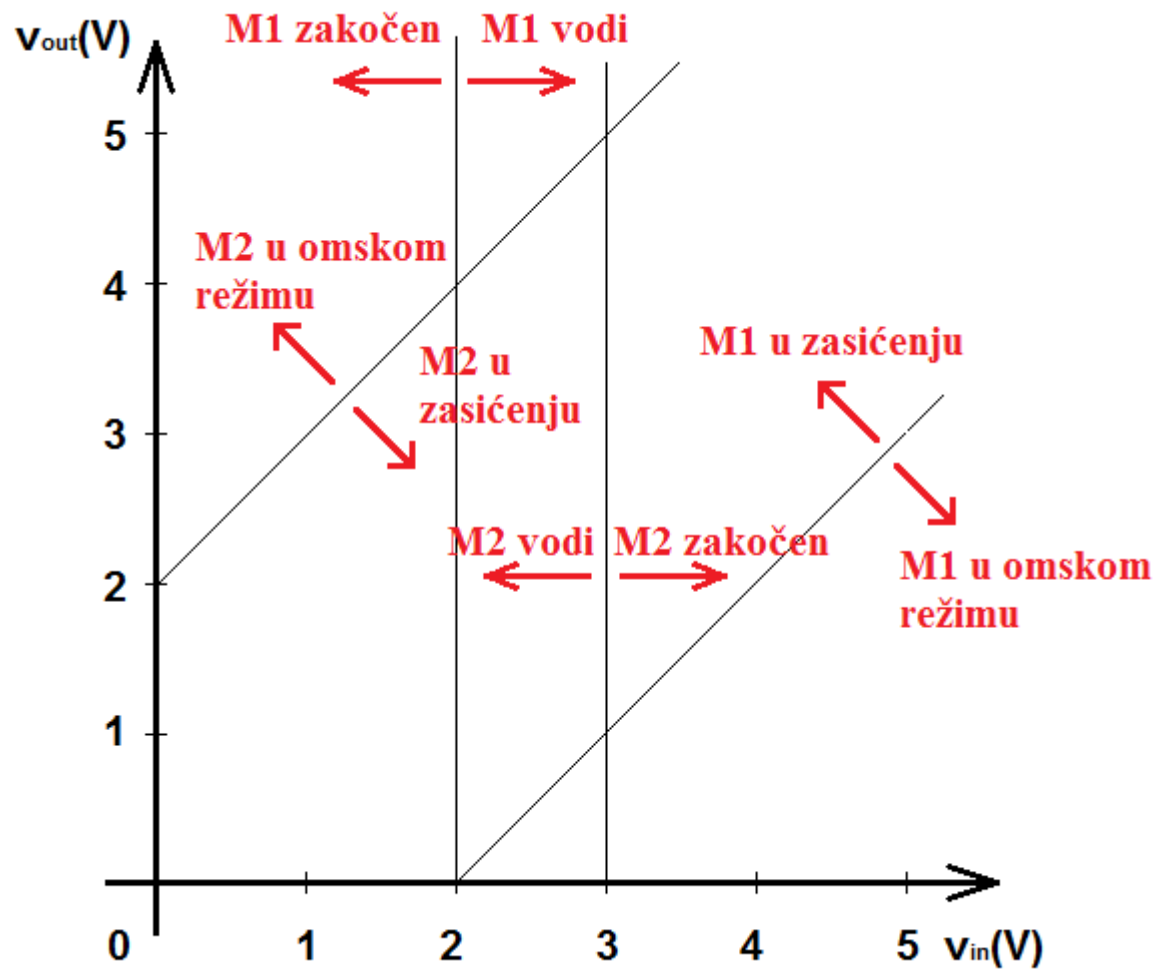
$$\begin{aligned} i_D &= B \cdot (v_{SG2} - |V_{TH}|)^2 = \\ &= B \cdot (3V - v_{in})^2 \end{aligned}$$

- Za $v_{SG2} \geq |V_{TH}|$ i $v_{SD2} < v_{SG2} - |V_{TH}|$, M2 vodi u omskom režimu

$$\begin{aligned} v_{SD2} &= 5V - v_{out} \Rightarrow \\ \Rightarrow \begin{cases} M2 \text{ je u zasićenju za } v_{out} < v_{in} + 2V \\ M2 \text{ je u omskom režimu za } v_{out} > v_{in} + 2V \end{cases} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} i_D &= B \cdot (2 \cdot (v_{SG2} - |V_{TH}|) \cdot v_{SD2} - v_{SD2}^2) = \\ &= B \cdot (2 \cdot (3V - v_{in}) \cdot (5V - v_{out}) - (5V - v_{out})^2) \end{aligned}$$

Režimi rada tranzistora u CMOS invertoru(2)

Prenosna karakteristika CMOS invertora

I. $v_i < 2 \Rightarrow$ M1 je u zakočenju, M2 je u omskom režimu

$$i_D = 0, v_{out} = 5V$$

II. M1 je u zasićenju, M2 je u omskom režimu

$$i_{D1} = i_{D2} \Rightarrow B \cdot (v_{in} - 2)^2 = B \cdot (2 \cdot (3 - v_{in}) \cdot (5 - v_{out}) - (5 - v_{out})^2)$$

$$v_{out}^2 - v_{out} \cdot (2v_{in} + 4) + v_{in}^2 + 6v_{in} - 1 = 0$$

$$v_{out} = v_{in} + 2 \pm \sqrt{5 - 2v_{in}}$$

$$v_{out} > v_{in} + 2 \Rightarrow v_{out} = v_{in} + 2 + \sqrt{5 - 2v_{in}}$$

Granice intervala: tačka A(2V, 5V), tačka B(2.5V, 4.5V)

III. Oba tranzistora su u zasićenju

$$i_{D1} = i_{D2} \Rightarrow B \cdot (v_{in} - 2)^2 = B \cdot (3 - v_{in})^2 \Rightarrow v_{in} = 2.5V$$

Granice intervala: tačka B(2.5V, 4.5V), tačka C(2.5V, 0.5V)

IV. M1 je u omskom režimu, M2 je u zasićenju

$$i_{D1} = i_{D2} \Rightarrow B \cdot (2 \cdot (v_{in} - 2) \cdot v_{out} - v_{out}^2) = B \cdot (3 - v_{in})^2$$

$$v_{out}^2 - v_{out} \cdot (2v_{in} - 4) + v_{in}^2 - 6v_{in} + 9 = 0$$

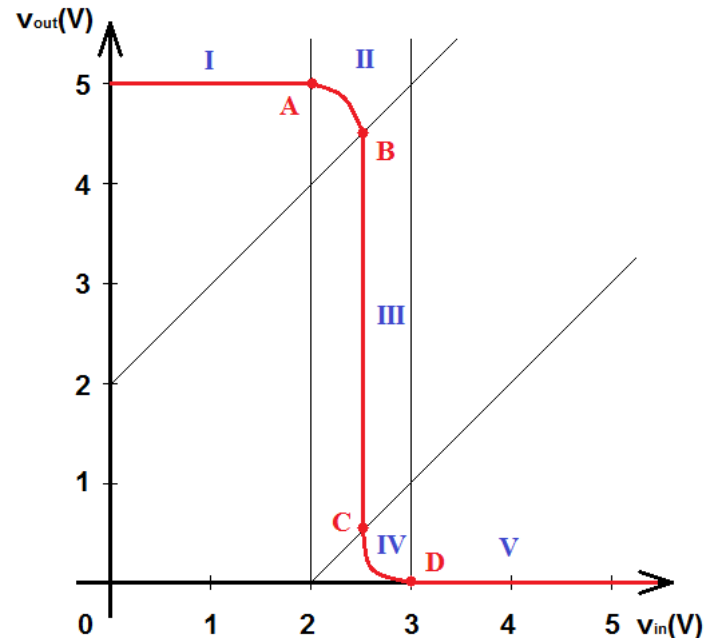
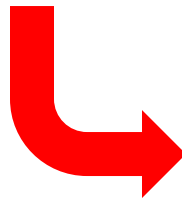
$$v_{out} = v_{in} - 2 \pm \sqrt{2v_{in} - 5}$$

$$v_{out} < v_{in} - 2 \Rightarrow v_{out} = v_{in} - 2 - \sqrt{2v_{in} - 5}$$

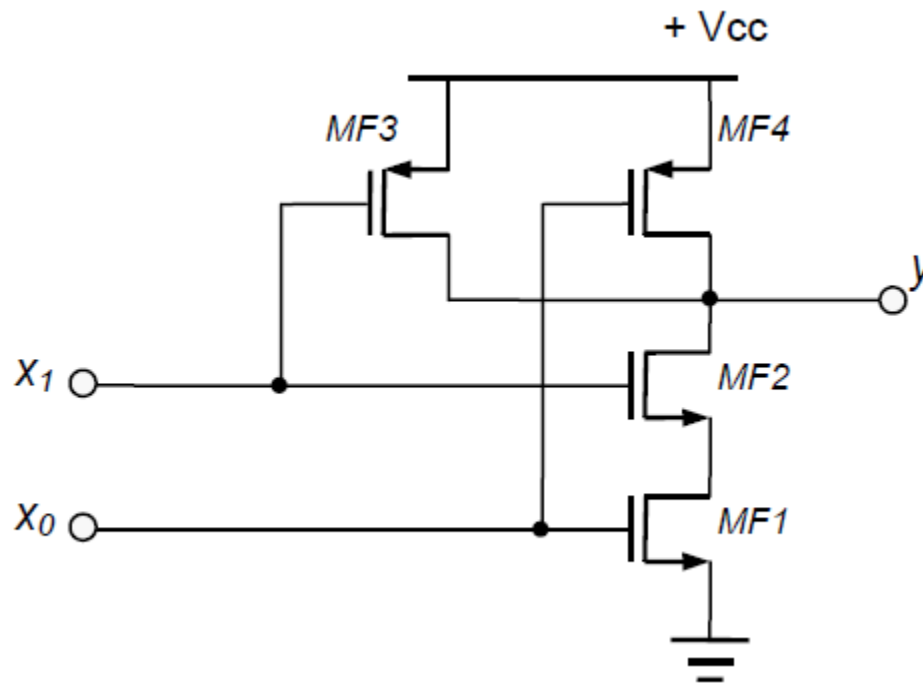
Granice intervala: tačka C(2.5V, 0.5V), tačka D(3V, 0V)

V. $v_i > 3 \Rightarrow$ M1 je u omskom režimu, M2 je u zakočenju

$$i_D = 0, v_{out} = 0V$$

CMOS NI-kolo

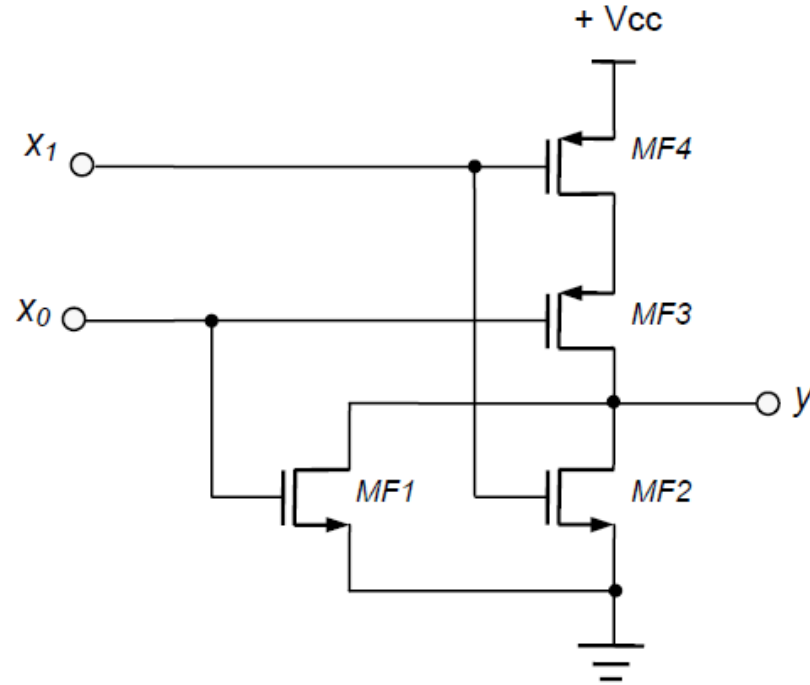

Električna šema dvoulaznog CMOS NI-kola

x_1	x_0	MF1	MF2	MF3	MF4	y
0	0	zakočen	zakočen	provodan	provodan	1
0	1	provodan	zakočen	provodan	zakočen	1
1	0	zakočen	provodan	zakočen	provodan	1
1	1	provodan	provodan	zakočen	zakočen	0

Režimi rada tranzistora

CMOS NILI-kolo

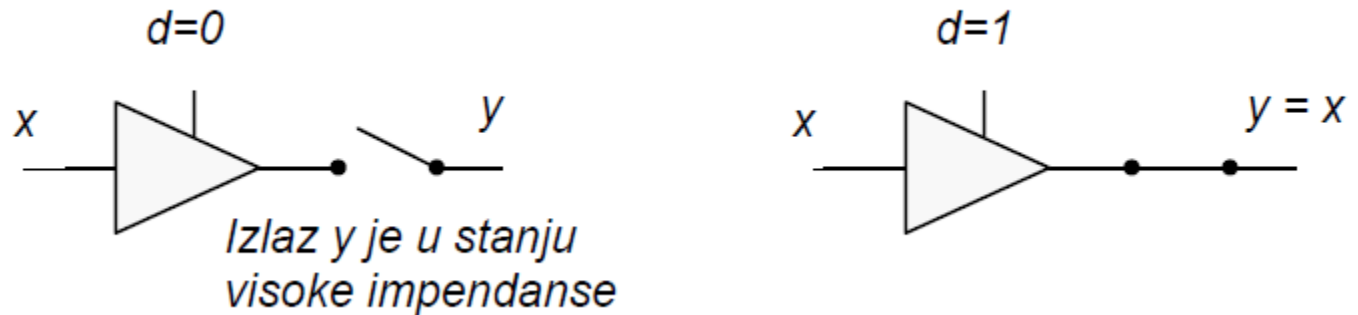
Električna šema dvoulaznog CMOS NILI-kola

x_1	x_0	MF1	MF2	MF3	MF4	y
0	0	zakočen	zakočen	provodan	provodan	1
0	1	provodan	zakočen	zakočen	provodan	0
1	0	zakočen	provodan	provodan	zakočen	0
1	1	provodan	provodan	zakočen	zakočen	0

Režimi rada tranzistora

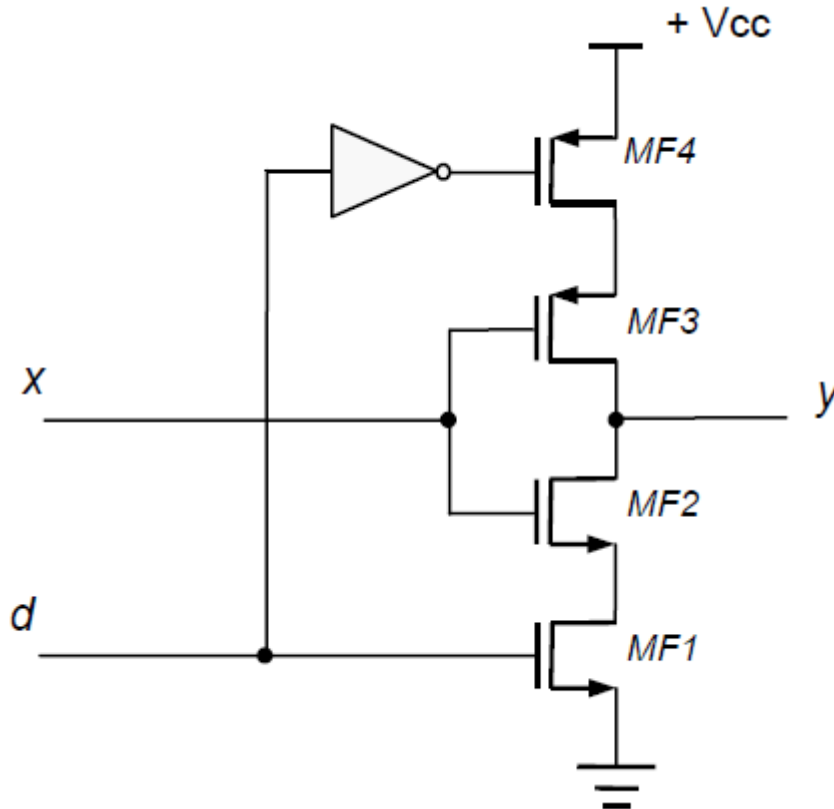
CMOS kola sa trostatičkim izlazima

- Trostatički izlazi mogu se implementirati na svim CMOS logičkim kolima. Posebno je od interesa trostatički bafer, CMOS kolo koje na izlazu y daje ulazni signal x ako je signal dozvole d na logičkoj 1, a visoku impendansu ako je signal dozvole d na logičkoj 0.

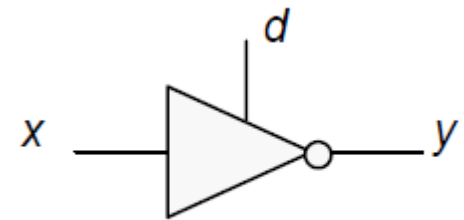

- Tipična primena trostatičkih kola je u slučajevima kada je potrebno istovremeno vezati izlaze više različitih kola na zajedničku liniju (magistralu).
- Upravljačka logika mora biti realizovana na takav način da u svakom trenutku signal dozvole sme biti aktivan kod tačno jednog kola koje je spojeno na magistralu, dok izlazi svih ostalih kola na istoj magistrali moraju biti u stanju visoke impedanse. Ovim se predupređuje pojava konflikta na magistrali, kada dva različita kola pokušavaju istovremeno da forsiraju različita logička stanja, što može rezultovati fizičkim oštećenjem, ili čak uništenjem tranzistora.

Struktura trostatičnog CMOS invertora

Električna šema

Šematski simbol

d	x	MF1	MF2	MF3	MF4	y
0	--	zakočen	--	--	zakočen	visoka impedansa
1	0	provodan	zakočen	provodan	provodan	1
1	1	provodan	provodan	zakočen	provodan	0

Režimi rada tranzistora